HYYPÄNJOKILAAKSO

Hyypänjokilaakso, tai tuttavallisesti Hyyppä, on valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta, josta perustettiin vuonna 2009 luonnonsuojelulain mukainen maisemanhoitoalue. Hyypän tärkeimmät ominaispiirteet ovat jokilaakson vaikuttavat maastonmuodot, sekä niihin asettuva elävä maatalousmaisema. Hyypänjokilaakso alkaa siitä, mihin Pohjanmaan lakeudet loppuvat. Tässä kapeassa laaksossa myös jyrkät rinteet ja laakson pohjaa kymmeniä metrejä ylempänä loiveneva maasto on viljelyksessä.

Viljelymaisema on monimuotoista, ja avoimuuden ja korkeuserojen ansiosta avautuu pitkiä näkymiä laaksoon. Maastonmuotojen ja maaperän ominaisuuksien johdosta alueella on lukuisia kanjonimaisia purouomia ja kymmeniä lähteitä. Niiden ympäristö on viljelyn ulkopuolella, joten lukuisat metsäsaarekkeet ja monimuotoiset metsäalueet rytmittävät avointa peltomaisemaa sekä rikastuttavat kasvi- ja eläinlajistoa.

PARHAAT NÄKYMÄT

Hyypän parhaita maisemia avautuu molemmin puolin laaksoa kulkevilta maanteiltä, mutta myös laakson poikki kulkevilta, itä-länsi-suuntaisilta teiltä, kuten Korhoskyläntie, Pantintie ja Hautalankyläntie. Hyvän lähituntuman maaseutumaisemaan saa Korhoskylästä Yli-Korhosen tilalta alkavalla, 5,5 km pituisella kävelypolulla, Töyhtöhyypän kierroksella. Lintujen tarkkailua varten on rakennettu lintutorni Pantintien varteen.

KANJONIT

Vesi on aikojen kuluessa uurtanut Hyypänlaakson rinteille kanjonimaisia notkoja, joiden pohjalla virtaa puro. Syvimmät ja jyrkimmät notkot ovat laakson eteläkärjessä sijaitsevat ns. Katikan kanjonit, jotka ovat polkuverkostoineen luonnonsuojelualuetta. Monet notkot ovat olleet luonnonlaidunalueita ja karjaa laiduntaa vieläkin niistä muutamalla. Suurimmassa osassa notkoista kasvaa nykyisin rehevää, kuusivaltaista metsää. Kanjonimaisia purouomia voi kokea parhaiten Katikan kanjoneilla, mutta myös mm. Rajaluomantieltä ja Heikkurintieltä käsin.

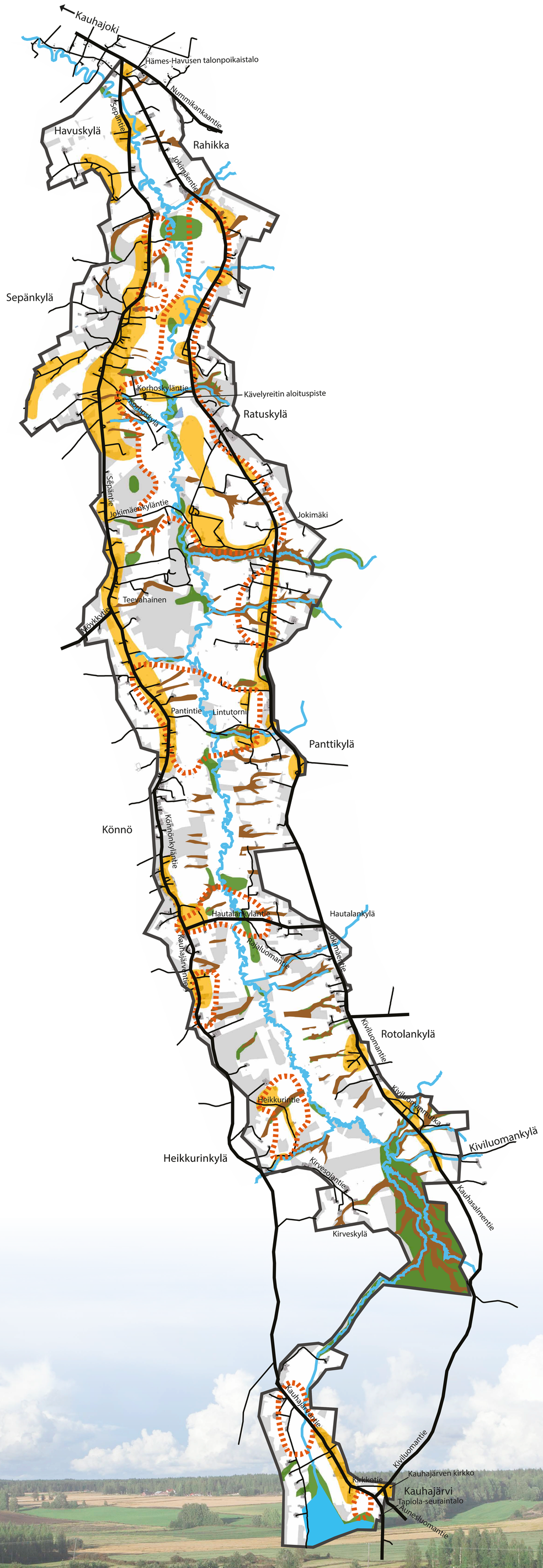

KYLÄT JA VANHAT RAKENNUKSET

Rakennettu ympäristö on Hyypässä pohjalaiseen kylärakenteeseen verrattuna käänteinen: rakennukset ja tiet sijoittuvat ylärinteille, avoimen tilan reunoille kauaksi joesta. Hyypässä on silti vahvasti läsnä pohjalainen talonpoikainen perinne. Rakennetun ympäristön helmiä ovat kookkaat, punamullatut pohjalaistalot, joiden julkisivussa on valkoiseksi maalattuja empire- tai uusrenessanssihenkisiä yksityiskohtia.

LUONTOARVOT

Alueella on merkittäviä luontoarvoja, kuten luonnontilaisia puroja sekä runsas kasvi- ja eläinlajisto, erityisesti linnusto. Hyypässä on tavattu lähes 50 harvinaista tai harvinaistuvaa lintulajia, esimerkiksi useita haukka- ja pöllölajeja, ruisrääkkä, peltopyy ja mustakurkku-uikku. Joutsenet, kurjet ja hanhet levähtävät muuttoaikoina tulvapelloilla. Hyypässä tavattuja eläinlajeja ovat myös mm. liito-orava, viitasammakko, saukko, näätä, majava, metsäkauris, valkohäntäpeura sekä koskikorento. Geologisen rakenteen johdosta alue on lähes kokonaan pohjavesialuetta, ja laaksossa pulppuaa noin viisikymmentä lähdettä.